

Education International Internationale de l'Education Internacional de la Educaci3n
<http://www.ei-ie.org>

REGION EUROPEJSKI-ETUCE

Przewodnicz3ca

Christine BLOWER

Wiceprzewodnicz3cy

Odile CORDELIER Andreas KELLER Trudy KERPERIEN Dorte LANGE Galina MERKULOVA Branimir STRUKELJ

Dyrektor Europejski

Susan FLOCKEN

Skarbnik

Mike JENNINGS

ETUCE

Europejski Komitet Zwi3zk3w Zawodowych Oświaty i Nauki

Oświadczenie ETUCE w sprawie rozwiązania kryzysu COVID-19

Przyjęte przez Prezydium ETUCE w dniu 30 marca 2020 r.

Wybuch wirusa COVID-19 powoduje bezprecedensowy kryzys zdrowotny, społeczny i gospodarczy oraz ma ogromny wpływ na edukację zarówno w sektorze, jak i wśród pracowników oświaty i studentów. Krótko-, średnio- i długoterminowy wpływ obecnego kryzysu zdrowia publicznego na życie ludzi, społeczeństwo i gospodarkę ma ogromne znaczenie i wymaga poważnej zmiany paradygmatu. W całej Europie szkoły, uniwersytety i inne instytucje edukacyjne przenoszą swoje zajęcia i nauczanie przez Internet lub na inne sposoby nauczania na odległość.

W miarę jak rozprzestrzenianie się koronawirusa (COVID-19) postępuje na całym świecie, szkoły i inne instytucje edukacyjne wracają w centrum uwagi władz i społeczeństwa. W wielu krajach wprowadzono środki kwarantanny, izolacji i samo-dystansowania pomiędzy jednostkami, rodzinami i w obrębie społeczności, jako jedyną wspólną odpowiedź na wirusa, a personel edukacyjny i jego związki zawodowe udowadniają wolę mobilizacji i współpracy dla wspólnego dobra. Podczas gdy duża część systemów edukacyjnych w całej Europie zamyka szkoły, uniwersytety i inne instytucje edukacyjne, personel edukacyjny pozostaje filarem swoich społeczności. W całej Europie nieuchronnie przypomina się rodzicom i rodzinom, że edukacja jest kluczowym sektorem w naszym społeczeństwie, zwłaszcza w odniesieniu do społecznych aspektów nauczania i uczenia się. Zapewnienie edukacji ma zasadnicze znaczenie **dla utrzymania poczucia normalności wśród studentów, rodziców i społeczności**. Dlatego też **niezbędne jest odpowiednie wsparcie kadry nauczycielskiej**, aby mogła ona kontynuować swoją pracę w jak najlepszych warunkach i odegrać kluczową rolę **w przetrwaniu tego kryzysu oraz w kształtowaniu odbudowy bardziej sprawiedliwych, uczciwych i zrównoważonych społeczeństw**. ETUCE solidaryzuje się ze swoimi organizacjami członkowskimi, społecznością edukacyjną, służbami publicznymi i kadrą edukacyjną w całej Europie i **wzywa rządy, władze oświatowe, pracodawców w sektorze edukacji i decydentów w dziedzinie edukacji do zajęcia się następującymi kwestiami:**

Kluczem do rozwiązania tego kryzysu jest kadra edukacyjna. Dialog społeczny i ochrona ich praw są bardziej niż kiedykolwiek konieczne.

1. Podczas gdy odpowiedzialność za ochronę kadry nauczycielskiej spoczywa na rządach i pracodawcach edukacyjnych, we wszystkich sprawach dotyczących wykonywania obowiązków przez kadrę nauczycielską, **dialog społeczny i negocjacje zbiorowe muszą pozostać kluczowe dla dostosowania sektora edukacji do tych okoliczności**. W czasach, gdy presja jest szczególnie duża, należy zachować prawa wszystkich pracowników sektora edukacji, niezależnie od ich statusu zatrudnienia, w tym pracowników zatrudnionych na podstawie niepewnych umów o pracę, takie jak prawo do ciągłości

zatrudnienia i płacy, prawo do płatnego zwolnienia lekarskiego, a także prawo do prywatności i czasu pozostawiania off-line. Ponadto władze i pracodawcy muszą w każdej chwili w sensowny sposób konsultować się ze związkami zawodowymi i angażować je w działania. W szczególności należy dokonać ustaleń umożliwiających rozliczanie utraconych okresów nauki, studiów lub badań oraz znaleźć rozwiązania umożliwiające studentom oraz personelowi edukacyjnemu i badawczemu zatrudnionemu na podstawie umów o pracę na czas określony i/lub krótkoterminowych umów o pracę/naukę przedłużenie okresu, na jaki zostały one zawarte, o taką samą długość utraconego okresu. **W żadnym wypadku żaden personel edukacyjny na wszystkich poziomach kształcenia, od wczesnego dzieciństwa po szkolnictwo podstawowe, średnie i wyższe, oraz badania naukowe, kształcenie i szkolenie zawodowe oraz kształcenie dorosłych nie powinien cierpieć zarówno z ekonomicznego, jak i zawodowego punktu widzenia z powodu zakłóceń spowodowanych COVID-19.**

2. W szczególności personel edukacyjny zatrudniony **na podstawie krótkoterminowych umów na czas określony nie może być narażony na dalszą niepewność ze względu na** trwający kryzys. W przypadku zamknięcia instytucji edukacyjnych, a także w przypadku gdy osoby te nie są w stanie pracować w domu, ich **umowy nie powinny być wcześniej rozwiązywane, ani też nie powinny one tracić części lub całości wynagrodzenia.**
3. Sektor edukacji, w czasach powszechnej, a często obowiązkowej izolacji społecznej, mobilizuje się do dalszego świadczenia ważnych usług publicznych. Nie można lekceważyć dobrego **samopoczucia fizycznego i psychicznego oraz zdrowia** jego pracowników. W czasie, gdy wiele instytucji edukacyjnych jest proszonych o zamknięcie, a nauczyciele i inni pracownicy oświaty są zapraszani do pracy w swoich domach, należy zająć się wpływem tych wyjątkowych, społecznie zdystansowanych środków - w przypadku ich zastosowania w sektorze, który z natury rzeczy funkcjonuje poprzez interakcje społeczne, na zdrowie i samopoczucie pracowników oświaty - **tak aby mogli oni nadal odgrywać kluczową rolę w swoich społecznościach.**
4. Szczególnej uwagi wymagają warunki pracy personelu edukacyjnego pracującego w domu. Praca zdalna rzeczywiście wymaga znacznej reorganizacji planu lekcji i pracy nad kursami oraz wymaga **szczególnych wysiłków ze strony nauczyciela**, aby zapewnić uczniom możliwość śledzenia i otrzymywania wysokiej jakości kształcenia na odległość.
Kwestie związane z obciążeniem pracą, równowagą między życiem zawodowym a prywatnym oraz samopoczuciem psychospołecznym muszą mieć nadrzędne znaczenie dla organizacji pracy w domu w tych nadzwyczajnych okolicznościach. Szczególną uwagę należy zwrócić na **prawo personelu edukacyjnego do pozostawiania off-line poza normalnymi godzinami pracy, co jest kluczowym środkiem utrzymania równowagi między pracą a życiem prywatnym.**
5. W przypadku, gdy personel szkolny jest proszony o przybycie na teren placówki oświatowej, **środki bezpieczeństwa i higieny pracy wprowadzone w miejscu pracy muszą być opracowane w świetle zaleceń organów ds. bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ekspertów, w porozumieniu z przedstawicielami pracowników**, oraz wyraźnie zakomunikowane, a wdrażanie tych środków musi być ułatwione przez kierownictwo placówek oświatowych.
Pracownicy oświaty przystosowują się do dalszego świadczenia wysokiej jakości edukacji na odległość dla milionów studentów. Ich służba jest niezbędna dla wspólnego dobra i muszą otrzymywać wsparcie, którego potrzebują, aby wykonywać swoją pracę.
6. Ponieważ większość krajów w Europie stoi w obliczu zamknięcia instytucji edukacyjnych na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym, a nauczyciele i inni pracownicy oświaty są zapraszani do pracy w domu, pojawia się wiele pytań o **wpływ dalszej oferty kształcenia na odległość na jakość kształcenia** zapewnianego w takich okolicznościach. Choć środki dotyczące nauczania na odległość mogą się różnić w zależności od szkoły, uważamy, że w tych wyjątkowych okolicznościach **organizacja zajęć i dobór zasobów pozostaje niezależną decyzją nauczyciela i jest niezwykle ważne, by nauczyciele otrzymali odpowiednie szkolenie, które pozwoli im zorganizować odpowiednie działania w zakresie nauczania na odległość w zorganizowany sposób, a zwłaszcza uniknąć kakofonii różnych platform internetowych.**

7. Ponadto kryzys ten uwypuklił ograniczenia i zagrożenia związane z ciągłym nauczaniem i uczeniem się na odległość oraz potwierdził kluczową potrzebę i **nieodłączne korzyści płynące z interakcji uczeń-nauczyciel dla wyników kształcenia uczniów**. Wśród ograniczeń i zagrożeń związanych z długotrwałym nauczaniem na odległość ETUCE ostrzega **o zagrożeniach związanych z korzystaniem z narzędzi i urządzeń internetowych, takich jak gromadzenie i ewentualne niewłaściwe wykorzystywanie danych pracowników oświaty i uczniów przez przedsiębiorstwa prywatne, na przykład w sektorze technologii edukacyjnych lub organy publiczne**.
8. Ten kryzys pokazuje, że instytucje edukacyjne po prostu nie były przygotowane do nauczania na odległość. **Należy zająć się problemami związanymi z przepaścią cyfrową i nierównym dostępem do materiałów do nauczania i uczenia się na odległość, aby zapewnić, że cała kadra pedagogiczna i uczniowie będą mogli współpracować, a nikt nie pozostanie w tyle z powodu braku dostępu do odpowiednich urządzeń lub niezbędnego sprzętu online.**
Nasze społeczeństwa stoją w obliczu kryzysu jednego pokolenia. Teraz, bardziej niż kiedykolwiek, solidarność, prawa człowieka, godność, szacunek, integracja i demokracja muszą być przestrzegane jako nasze zasady finansowania.
9. Zajmując się kwestią wpływu wirusa na społeczeństwo i gospodarkę, rządy i władze muszą zapewnić ochronę i odpowiednie wsparcie wszystkim, w tym grupom najbardziej poszkodowanym i znajdującym się w niekorzystnej sytuacji. ETUCE wzywa władze i rządy w dziedzinie edukacji do zapewnienia włączenia wszystkich studentów i pracowników oświaty, aby zapobiec pogłębiającemu się wpływowi kryzysu pandemicznego na **istniejące nierówności, pogłębiającego różnice między różnymi środowiskami społeczno-gospodarczymi, miastami i obszarami wiejskimi, osobami ze środowisk migracyjnych i niemigrujących, kobietami i mężczyznami, różnymi grupami wiekowymi itp.** W szczególności **wrażliwe i zmarginalizowane społeczności są najbardziej narażone na ryzyko, a także nie mają dostępu do usług opieki.** Podczas gdy przykłady indywidualnych przejawów solidarności nie są rzadkością, **ochrona zagrożonych grup społecznych wymaga pełnej uwagi ze strony rządów, aby skoordynować i wypracować wspólną reakcję.**
10. Wpływ koronawirusa i środków rządowych mających na celu zapobieganie jego rozprzestrzenianiu się jest **szczególnie dotkliwy dla kobiet i równości płci**. Kobiety, które już teraz w większym stopniu pracują w bardziej niepewnych i tymczasowych warunkach zatrudnienia, są bardziej dotknięte krótkoterminową pracą i programami tymczasowego bezrobocia. Zamknięcie szkół i placówek opieki nad dziećmi oznacza, że kobiety będą w jeszcze większym stopniu zajmować się opieką nad dziećmi i osobami starszymi, jak również gospodarstwem domowym. Te i inne skutki kryzysu gospodarczego w następstwie pandemii niosą ze sobą ryzyko dalszego pogłębiania się różnic w wynagrodzeniach i emeryturach kobiet i mężczyzn, poziomej i pionowej segregacji płciowej na rynku pracy oraz wzrostu przemocy i molestowania ze względu na płeć.
Spółeczeństwa europejskie nie były przygotowane do stawienia czoła temu kryzysowi ze względu na dekadę przeważającej polityki oszczędnościowej, rynkowej i nastawionej na zysk. Teraz nadszedł czas, aby raz na zawsze wykorzystać wnioski wyciągnięte z przeszłości i zażądać reorientacji strukturalnej: zmian strukturalnych w gospodarce, która działa na rzecz ludzi.
11. Podczas gdy koronawirus jest przede wszystkim zagrożeniem dla zdrowia publicznego, jest on również zagrożeniem gospodarczym i społecznym. W obliczu prognozowanych bezprecedensowych spadków produktu krajowego brutto (PKB), zarówno w strefie euro, jak i na świecie, rządy w całej UE **masowo interweniują w gospodarkę**, aby zapewnić, że szok ten nie przełoży się na największą zapaść gospodarczą współczesności, a spirale na głęboką i długotrwałą depresję. W historycznym posunięciu UE zawiesiła pakt na rzecz wzrostu i stabilności oraz zasady pomocy państwa, aby zapewnić, że rządy krajowe będą mogły wydawać pieniądze na utrzymanie bezpieczeństwa swoich obywateli oraz na ochronę w pierwszej kolejności dobrobytu społeczności. Innymi słowy, **w sytuacji kryzysowej wszystkie rządy utorowały drogę inwestycjom publicznym opartym na prawach i potrzebach, a nie na zyskach lub neoliberalnym dogmacie dotyczącym równowagi budżetowej i oszczędności.**

12. **Pandemia uwidacznia szkody, jakie spowodował model neoliberalny w ostatniej dekadzie wraz z ograniczeniem przestrzeni publicznej, w oparciu o dogmatyczne przekonanie, że rynek jest bardziej wydajnym i skutecznym decydem, i że jest w stanie zapewnić to, co jest potrzebne.** Od wielu lat ETUCE ostrzega przed katastrofalnym wpływem cięć budżetowych na edukację jako efektu narzuconych oszczędności. Równolegle ETUCE wzywa rządy i władze oświatowe, by edukacja - prawo podstawowe i dobro publiczne - była zwolniona z wolnych i nieskrępowanych mechanizmów i podejść rynkowych. Dziesięciolecie kryzysu gospodarczego, środki oszczędnościowe i systemowe niedoinwestowanie w edukację, rosnące narażenie edukacji na presję prywatyzacyjną i urynkowanie, spowodowały nieobliczalne problemy. Powodowały one erozję tradycyjnych form solidarności społecznej i redystrybucji finansowej oraz podkreślały rolę jednostki i ambicji osobistych ponad aspiracjami społecznymi i działaniami zbiorowymi, prowadząc do wykluczenia, segregacji i rosnących nierówności. Nauczyciele i ich związki w całej Europie są gotowi przeciwstawić się wszelkim obecnym lub przyszłym próbom wykorzystania największego zagrożenia współczesności dla zdrowia ludzi, społeczeństwa i globalnej gospodarki politycznej jako pretekstu do dalszego szkodenia wartości i misji edukacji oraz do uzasadnienia dalszych cięć w edukacji poprzez nową falę narzuconych oszczędności.
13. **Dzisiejszy kryzys gospodarczy, społeczny i zdrowotny może zmusić rynek i jego ideologię do cofnięcia się i ożywienia znaczenia naszych przestrzeni i usług publicznych, w tym szkół, uniwersytetów i innych instytucji edukacyjnych. Teraz nadszedł czas, aby docenić i docenić wszystkich pracowników sektora edukacji oraz chronić wspólnotę demokratyczną i zarządzanie naszymi instytucjami.** Modele, które wybierzemy dzisiaj, określą świat, w którym będziemy żyć jutro. Dla ETUCE muszą one opierać się na dostępie do powszechnej edukacji wysokiej jakości dla wszystkich, jako głównej dźwigni zrównoważonego wzrostu oraz sprawiedliwości społecznej, dobrobytu i dobrobytu. Teraz nadszedł czas, by ponownie podkreślić wartość badań i tworzenia wiedzy jako dóbr wspólnych, otwartego procesu dzielenia się wiedzą i jej wymiany. W czasach, gdy zapotrzebowanie na publiczne badania nad przyczynami kryzysu i nad rozwiązaniami jest wysokie, ETUCE przypomina decydem o centralnym znaczeniu badań finansowanych ze środków publicznych, opartych na wolności akademickiej. ETUCE wzywa rządy i władze oświatowe do zapewnienia, aby technologia w edukacji rozwijała się w sposób, który wzmacnia, a nie osłabia, dobro publiczne. Teraz nadszedł czas, aby upewnić się, że to potrzeby publiczne, a nie prywatna chciwość, kształtują rozwój technologii jako wsparcie dla pedagogiki, wolności akademickiej i badań naukowych.
14. **Związki zawodowe zajmujące się edukacją są gotowe do odegrania swojej roli w kształtowaniu, podtrzymywaniu i odbudowywaniu równych i zrównoważonych społeczeństw, w których edukacja jako dobro publiczne, wraz z potencjałem wniesienia rzeczywistego wkładu do zdrowych i spójnych społeczeństw, jest zasadniczą częścią demokracji. Rynek nie jest w stanie osiągnąć tych celów. ETUCE uważa i przypomina, że tylko systemy edukacyjne oparte na wartościach usług publicznych i demokratycznym sprawowaniu rządów mogą sprostać wyzwaniom, przed którymi stoją obecnie nasze społeczeństwa. Personel edukacyjny i jego związki zawodowe już teraz odgrywają kluczową rolę w stawianiu czoła obecnej sytuacji zagrożenia zdrowia, ale jesteśmy również w centrum zaangażowania na rzecz budowania lepszego świata po zakończeniu kryzysu.**

*Europejski Komitet Związków Zawodowych Oświaty i Nauki (ETUCE) reprezentuje 132 związki zawodowe sektora edukacji i 11 milionów nauczycieli w 51 krajach Europy. ETUCE jest partnerem społecznym w dziedzinie edukacji na poziomie UE i europejską federacją związków zawodowych w ramach EKZZ, Europejskiej Konfederacji Związków Zawodowych. ETUCE to European Region of Education International, region europejski światowej federacji związków zawodowych sektora edukacji.